

ROZHOVOR

Jihočeský hejtman Jiří Zimola převzal záštitu nad únorovou odbornou konferencí **3**

INFORMACE

Evropská unie podpoří české rybáře i v letech 2014 až 2020 **4**

PŘEDSTAVUJEME

Rybářství Růžička: Fortel v srdci Vysočiny **5**

VĚDA a VÝZKUM

Vliv rybníků na kvalitu vody **6**

PF 2013

Mnoho štěstí, zdraví a úspěchů v novém roce přeje redakční rada

Vyhláška může poškodit celé odvětví

Vážné obavy o budoucnost českého rybníkářství v případě, že bude přijata Vyhláška o rybníkářství (podle § 39, odst. 8 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách) v její současné navrhované podobě, zazněly na prosincovém plenárním zasedání Rybářského sdružení České republiky.

České Budějovice

Kritika směřovala především na Ministerstvo životního prostředí, jehož zástupci téměř rok a půl,

od července 2011, kdy byly na jednání dohodnuty určité kompromisy včetně společného postupu při přípravě vyhlášky, se sdružením nekomunikovali. Až v listopadu 2012 Rybářské sdružení obdrželo, navíc prostřednictvím rezortního Ministerstva zemědělství, k vyjádření vyhlášku bez akceptování změn, které byly nebo měly být dohodnuty s ostatními jednajícími stranami.

„Tento návrh je nepřijatelný, protože je pro rybníkářství likvidační. Ohroženo by bylo odhadem 30 až 40 procent produkce a to nelze akceptovat. Dohody nebyly brány v potaz

a tak musíme bít na poplach,“ uvedl Mgr. Michal Kratochvíl, ředitel Rybářského sdružení ČR. Podle jeho viceprezidenta Ing. Ladislava Vacka platí, že čím víc času se nad její přípravou tráví, tím je to pro obor horší. „Vstoupí-li vyhláška v platnost, je po nás. Je to v rozporu s Národním strategickým plánem, udržení stávající produkce a zaměstnanosti ve venkovských regionech. S tou současnou jsme se už naučili žít, ta nová by nás pohřbila,“ obává se o budoucnost Roman Osíčka, ředitel Rybářství Pohofelice.

(Pokračování na straně 4)

Prezidentský mítink FEAP v Bruselu

Brusel

Prezidentský mítink Federace evropských producentů v akvakultuře (FEAP) se tentokrát uskutečnil v Bruselu. Za Česko se ho zúčastnil prezident Rybářského sdružení ČR Ing. Jan Hůda, Ph.D. a jeho ředitel Mgr. Michal Kratochvíl.

Na pořadu bylo jednání o aktuálním dění v evropském rybníkářském sektoru. Řešila se problematika rovných příležitostí, dotovaných dovozů ryb ze třetích zemí, především z Turecka, označování produktů akvakultury a informovanost spotřebitelů o původu potravin. Další z témat tvořilo hledání vhodných alternativ k použití formaldehydu pro dezinfekci včetně sjednocující evropské legislativy či vlivu ektoparazitů na zdravotní stav u lososů.

Ve sladkovodní sekci se jednání zaměřilo především na problematiku kormorána, jeho celoevropský management a přípravu společného prohlášení o dalším postupu zainteresovaných zemí, poškozených migračními tahy tohoto predátora.

(Pokračování na straně 2)

Prosincové zasedání se konalo v Českých Budějovicích a vážná témata budila pozornost

Kormorán už není zvláště chráněný, rybáři přijdou o náhrady

Ministr životního prostředí podepsal v listopadu vyhlášku, která od dubna 2013 sníží ochranu kormorána velkého. Ten bude vyřazen ze seznamu zvláště chráněných druhů živočichů v kategorii „ohrožený“. Rybáři tím přijdou o náhrady za škody. Vyškrtnutí ale neznamená, že by nebyl chráněn.

Praha

„Chránění kormoráni budou stejně jako všechny ostatní běžné druhy ptáků v Česku i Unii podle příslušných zákonů a směrnic.

Ale nebudou na seznamu těch nejvíce ohrožených druhů, kterým hrozí vyhynutí,“ uvedl šéf rezortu Tomáš Chalupa. Rybáři ale zároveň přijdou o náhrady za část škod, které tyto predátoři na rybnících způsobují.

„K žádnému výraznějšímu poklesu jejich stavů nedojde a my jen přijdeme o peníze. Kormoráni budou lovit jako dosud. Třeba jarní a podzimní protahující hejna nejsme schopni ohlídat. Jsou to velmi dobří lovci a na velkých rybnících prakticky mimo dostřel. Podaří-li se je odlovit, půjde jen o malé množství. Jednou se to bude muset řešit legislativně, celoevropsky a razantněji například li-

kvidací vajec,“ říká Ing. Václav Šrámek, ředitel Školního rybníkářství Protivín.

Podle Ing. Ladislava Štercla z Rybářství Kardašova Řečice se rybáři musí dál bránit a chtít, aby stát tyto škody hradil dál, protože ekonomické ztráty jsou velké a firmy za ně nemohou. „Přitom šlo jen o krytí částečných škod, které kormoráni způsobili.

(Pokračování na straně 4)

2 | INFORMACE

Čeští, rakouští a němečtí rybáři usedli za jeden stůl

Shodou na větší podpoře sladkovodní akvakultury v Evropské unii, zejména v oblasti produkčních investic, skončilo společné jednání představitelů Rybářského sdružení ČR, Německé vnitrozemské rybářské asociace a rakouského rybářství, které se uskutečnilo v závěru října v Českých Budějovicích. To se věnovalo návrhu Evropského rybářského fondu na léta 2014 - 2020.

České Budějovice

A nebyla to jediná shoda. Dalším společným zájmem jsou třeba kompenzace za škody, které rybářům způsobují predátoři. Z diskuse vyplynulo, že například v Německu mohou určené osoby odchyťovat i střílet bobry evropské. Podobně tomu je i v Horním Rakousku. „Shodli jsme se, že rybářství by mělo dostávat plošné kompenza-

ce za strpěné škody, způsobené rybožravými predátory, u kterých není možný jejich odstřel či odchyt. Třeba v sousedním Sasku dostávají rybáři náhrady za způsobené škody paušální částkou každý rok bez ohledu na výši způsobených škod,“ uvedl Ing. Jan Hůda, Ph.D., prezident RSČR.

Německou vnitrozemskou rybářskou asociaci zastupoval její šéf Dr. Bernhard Feneis, který byl v listopadu zvolen viceprezi-

Hovoří prezident sdružení Jan Hůda

dentem FEAP. Rakouské rybníkáře pak reprezentovali Ing. Wilibald Hafellner a Johann Kölbl.

Za RS ČR se jednání účastnili rovněž Mgr. Michal Kratochvíl a Ing. Martin Urbánek, Ph.D.

Na Gastrofestu zájem o filetování trhal rekordy

Letošní listopadový Gastrofest, který patří mezi tradiční marketingové akce Rybářského sdružení ČR, přinesl jedno nečekané překvapení - v jeho průběhu se vyprodalo přes metrů k filetování připravených kaprů. O to se po tři dny opět starali studenti Střední rybářské školy z Vodňan.

České Budějovice

„Koupili jsme sto kilogramů kaprů, dalších deset kilo platila strakonická Euroškola, a stejně to bylo málo. O komentované ukázky filetování měli návštěvníci takový zájem, že škola ještě několik dalších desítek kilogramů kaprů přikoupila,“ říká Ing. Martin Urbánek, Ph.D. z Rybářského sdružení ČR. Celkem tak na filetování padlo na 160 kilo kaprů z produkce společnosti Lesy

a rybníky města České Budějovice. Kapří filety byly předány ke konečné úpravě Euroškole, a jak se na gastronomické výstavě očekává, ocitli se na jídelním lístku a mířili ke konečným zákazníkům.

Opět se tak potvrdilo, že kapr má na českém, a nejen vánočním, stole své místo. Je-li ale spotřebitel zba-

ven pracného vybírání kostí, tím lépe. „Chtěli jsme ukázat, že to nepříjemné, tedy vybírání kostí nebo menší nepořádek při odstraňování šupin, lze prakticky vyloučit,“ říká Ing. Miroslav Merten, který akci na místě se studenty zajišťoval. Ocenil přitom jejich zručnost a erudované zanícení při ukázkách.

Mítink FEAP v Bruselu

(Dokončení ze strany 1)

Součástí zasedání byly i volby předsedů jednotlivých sekcí a volba viceprezidentů FEAP, jimž uplynul tříletý mandát. Česká republika pomohla prosadit na post viceprezidenta svého kandidáta Dr. Bernharda Feneise, prezidenta Německé vnitrozemské rybářské asociace. Ten je na evropské scéně veřejně znám a často zde vystupuje na obhajobu vnitrozemské sladkovodní akvakultury. Takový zástupce dosud v nejužším vedení FEAP chyběl. Vnitrozemská rybníční akvakultura tak zde bude nyní mít své zastoupení, včetně silnějšího vlivu při prosazování společných zájmů na evropské úrovni.

Druhý den zasedání proběhla mezinárodní konference Akvakultura v pohybu (Aquaculture in motion), věnovaná aktuální problematice mořské i sladkovodní akvakultury. Diskutovalo se o rozvoji evropské akvakultury, vedoucí k posílení ekonomického růstu, zaměstnanosti a zvyšování přidaných hodnot, roli akvakultury ve vztahu ke společnosti a životnímu prostředí. Hovořilo se rovněž o vhodném využití zdrojů, výběru prostoru pro chov ryb a podílu rybích produktů na udržení veřejného zdraví.

Konference se zúčastnilo přes sto hostů ze dvaceti evropských států. Byla mezi nimi i Lowri Evans, generální ředitelka DG Mare a Struan Stevenson, místopředseda Výboru pro rybolov EK.

Setkání v Třeboni

Poznat podrobněji obor přijel do Třeboně Ing. Miloš Pinkas, budoucí člen české delegace v Bruselu, kde do jeho kompetencí bude spadat i rybníkářství. „Chtěli jsme mu představit naši práci a problémy, které české rybářství řeší. Je také dobré o sobě vědět,“ říkal k cíli návštěvy Ladislav Štercl z Rybářství Kardašova Řečice. Ten hosta doprovázel spolu s Josefem Malechou z Rybářství Třeboň.

Hejtman Jiří Zimola opět převzal záštitu nad odbornou konferencí Rybářského sdružení a říká: Kde jinde by se měli odborníci scházet, než u nás na jihu

Jihočeský hejtman Jiří Zimola, stejně jako při premiéře, přijal záštitu nad druhou, tentokrát dvoudenní odbornou rybářskou konferencí. Tu Rybářské sdružení ČR uspořádá 21. - 22. února 2013 opět v Českých Budějovicích. Což byl také důvod k tomuto rozhovoru.

Jak často přijímáte záštitu nad nějakou akcí?

Poměrně často, i když žadatelé o záštitu si jistě myslí pravý opak. Ročně udělím tak sto záštit morálních a o něco méně, asi sedmdesát záštit finančních.

Podle čeho se rozhodujete?

Podle toho, zda má akce nápad, přínos pro region, je něčím jiná než ostatní.

Platí to i v případě této rybářské vědecké konference?

Určitě. Pro tu platí, že je přínosem pro jihočeský region, který je samozřejmě také regionem rybářským. A kde jinde by se tedy měli odborníci na rybářství a rybníkářství scházet, než tady u nás.

Znamená záštita, že se akce i osobně účastníte? Letos zjara vám to v případě rybářů nevyšlo...

Ne vždy mi to ostatní pracovní povinnosti dovolí. Ale když to jen trošku jde, tak se snažím akce alespoň na chvíli zúčastnit.

Slyšel jsem, že už jste byl pasován na rybáře. Vzpomenete si na to ještě?

Vzpomenu. To bylo na rybářských slavnostech v srpnu 2010. Pamatuju si, že tehdy nebylo zrovna velké teplo a že mě, a díky za to, nijak nešetřili a celkem solidně mě zlíli a vyplatili. Ale samozřejmě, bylo i něco na zahřátí a rozhodně to byla příjemná událost.

Ptám se i proto, abych vyzvěděl, co vy a rybařina? Jaký k ní máte jako Jihočeš vztah?

Tiše závidím každému, kdo má čas jít si na pár hodin sednout k vodě, mlčet, koukat na hladinu a nic neřešit. Ale vím, že pro mě by to nebylo. Když už mám pár hodin volno, trávím je většinou se svými blízkými a pokud možno stále v pohybu. Ale co mám rád, to je podívaná na podzimní, a někdy i jarní výlovy. Když se v sítích zalesknou ryby, je jasné, že ji-

Jiří Zimola

hočeské rybníky zase vydávají své poklady.

Jihočeský kraj je i zřizovatelem dvou středních rybářských škol ve Vodňanech a v Třeboni. Nedočkne se jich chystaná koncentrace středních škol a učilišť?

Optimalizace školství je běh na dlouhou trať, ale nemyslím si, že by se měla dotknout právě těchto dvou škol. To jsou úzce specializované školy nejen v našem regionu, ale i v celé republice. Také studenti do nich míří nejen z jihu Čech, ale i z ostatních krajů. A jejich absolventi, pokud vím, nemají problém s uplatněním na trhu práce.

Co říkáte snaze některých lidí prosadit treboňskou rybníční soustavu na seznam památek UNESCO? Rybáři z toho moc nadšení nejsou. Bojí se, že by to mohlo omezit jejich hospodaření, prostě je svázat.

Myslím, že treboňská rybníční soustava je unikátní a dokonalá a že bychom si ji měli chránit. Pokud by byla zapsána na seznam památek UNESCO, možná by to mohlo ohrozit současný způsob hospodaření, ale na to nejsem odborník. Bylo by tedy určitě dobré nejdřív zjistit podmínky zápisu a z toho plynoucí případná omezení a pak dobře rozmyslet, zda o zápis do UNESCO usilovat, či nikoli. Na druhou stranu UNESCO přece není jedinou institucí, která by mohla mít omezující vliv na hospodaření rybářů nejen v treboňské rybníční soustavě. Loni vláda připravovala novelu vyhlášky k nakládání s vodami k chovu ryb a vymezení kategorií rybníků pro rybářské hospodaření. I ta přece může hospodaření omezit.

Máte pravdu, však o problémech s tím spojených i píšeme.

Někdy je těžké nalézt kompro-

mis mezi ochranou přírody a podnikáním, což říkám i jako stínový ministr životního prostředí, ale na druhou stranu, proč omezovat prosperující odvětví, které v krajině po staletí funguje, na venkov přináší práci a vytváří kus české historie i té krajiny? Velmi bych se tady přimlouval za kompromisní řešení. Jsem totiž přesvědčen, že existuje. V zájmu přírody i v zájmu produkčních rybářů.

Co vy, kapr a Vánoce? Jak to jde dohromady?

Jde to dohromady. Děláme tradiční řízek a pochutnám si na něm.

Vaříte? Smažíte, pečete nebo jen asistujete?

Asistuji. Především u konzumace hotového vaření, smažení a pečení.

Dodržujete vánoční zvyky, tradice?

Nelijeme olovo, ani se u nás doma nehází střevícem, ale máme vánočku, kapra, cukroví, stromeček a posloucháme koledy. S ohledem na sousedy se hlavně já nezapojuji do jejich zpěvu. Snažíme se přes den postit, i když zlaté prasátko jsem zatím nikdy neviděl. Prostíráme o jeden talíř víc. Nevstáváme od štedrovečerního stolu. A hlavně si užíváme volno, klid a čas na širší rodinu.

Jak se na ty letošní těšíte? Co byste si přál pod stromeček?

Těším se. Hlavně na pár dnů volna, které chci v klidu strávit se svými dětmi. Bude to znít banálně, ale pod stromeček bych si přál hlavně zdraví pro své blízké i pro sebe. V pracovním životě by mi největší radost udělal uklidnění emocí studentů okolo krajské koalice. Abych měl čas věnovat se také jiným záležitostem - dopravní obslužnosti a opravám silnic, připravám na novou turistickou sezónu, financování škol, financování Akčního plánu rozvoje kraje. No, je toho dost, co je potřeba udělat.

A v roce 2013?

To samé, co k Vánocům. A taky, abych na své nejbližší měl o trochu víc času, než dosud.

4 | INFORMACE

Evropská unie podpoří české rybáře i v letech 2014 až 2020

Prostředky z Evropské unie budou pro sladkovodní rybníkářství v Česku připraveny i v novém rozpočtovém období EU, tedy od roku 2014. Při své listopadové návštěvě Třeboně to oznámil ministr zemědělství Petr Bendl. Ten se spolu s ministrem průmyslu a obchodu Martinem Kubou zúčastnil výlovu rybníka Svět.

Třeboň

„V nynějším rozpočtovém období od roku 2007 již čeští rybáři dostali z Operačního programu Rybníkářství dotace za 750 milionů korun. Zachování podpory, které mi před nedávnem potvrdila eurokomisařka pro námořní záležitosti a rybníkářství Maria Damanaki, tak je pro celý obor velmi dobrou zprávou,“ řekl ministr Bendl.

Podle Martina Kuby je slibovaná unikátní podpora vítaným nástrojem pro udržení a rozvoj tradičního odvětví. „Význam rybníkářství vnímám jako Jihočechy velmi citlivě. Z tohoto kraje pochází více než polovina české produkce sladkovodních ryb. Jejich chov však musí být postaven na konkurenceschopné

ekonomice, bez které nelze funkce těchto zdejších vodních děl zachovat,“ uvedl ministr průmyslu a obchodu, který ocenil fungování rybníkářských škol a rostoucí investice do technologií chovu i zpracování ryb. To pokládá za cesty k dlouhodobé prosperitě oboru.

Podpora z dotačních titulů, jejichž parametry se budou dále zpřesňovat, by od roku 2014 měla podle Petra Bendla plynout do modernizace současných rybníkářských velkochovů, zejména do nových technologií, ale také do podpory vzniku malých rodinných rybníkářských farem. Zvlášť budou financovány práce s rybami po výlovu a jejich zpracování, rybí turistika, podpora rybích restaurací i kulturních akcí kolem ryb. Vyloučena není ani podpora revitalizace rybníční sítě.

„Unie už dospěla k poznání, že při stále vyčerpanějších zdrojích mořských ryb jsou sladkovodní ryby vhodnou náhradou. Evropa přitom má pro vlastní produkci obrovský potenciál a nemusí jen přihlížet, jak jsou na její území sladkovodní ryby dováženy z třetích zemí, často ve špatné kvalitě. O ekologických dopadech takové dopravy ani nemluvě. Rybníkář-

ství je naproti tomu přirozeným, z hlediska životního prostředí vhodným způsobem využití krajiny,“ řekl Bendl.

„Možností, kam dávat peníze, je mnoho,“ sdělil novinářům Jan Hůda, šéf Rybníkářství Třeboň Hld. a.s. a prezident Rybníkářského sdružení ČR. Je hluboce přesvědčen, že nejen v Česku by se měly preferovat sladkovodní ryby před mořskými. „Když má Evropa půl miliardy lidí, a nestačí si s rybami, tak je přece nutné využít všechny zdroje, které máme, nejen mořské, ale sladkovodní tuplem. Je to doma a je to kvalitní,“ řekl Hůda.

Rybníkářství je v ČR stabilizovaným a ekonomicky rentabilním odvětvím. K chovu ryb se využívá 43 tisíc hektarů rybníků s průměrným ročním přírůstkem kolem 460 kg ryb na hektar. Zhruba sto subjektů dosahuje stabilní produkce s dlouhodobým průměrem kolem 20 tisíc tun živé hmoty ročně. Nejčastěji chovaným druhem je kapr.

Nová vyhláška o rybníkářství může poškodit celé odvětví

(Dokončení ze strany 1)

Hraje se tak o osud českého produkčního rybníkářství. Klíčové ustanovení řeší nové podmínky pro použití závadných látek a také vymezuje kategorie rybníků z hlediska rybníkářského hospodaření. Předkládané návrhy by měly na rybníkářské hospodaření fatální dopad. Například by podstatně

omezily příkrmování obilím nebo aplikaci organických hnojiv. Následek? Extrémní snížení produkce ryb. To by v po staletí budovaném systému napáchalo nezvratné škody. Podle rybníkářů lze zajistit udržení současné produkce ryb i při zachování jakosti povrchových vod.

„Tento návrh Ministerstva životního prostředí je zcela odtržen

od reálné praxe. Je v něm plno rozporů, odborných nesrovnalostí a pasáží, které jednoznačně produkční rybníkářství v Česku poškozují,“ říká Michal Kratochvíl. Podle něho by pak černý scénář dopadl i na rybníky samotné, protože vlastníkům by chyběly finance, dosud získávané z hospodářské činnosti, na jejich údržbu. A tedy i zajištění pro společnost

důležitých funkcí jako je akumulace vody v krajině, retenční účinek při povodních, zlepšování jakosti vod nebo ekologický a krajinnotvorný význam. „Předpokladem pro to je trvale udržitelný stav rybníků, zabraňující jejich postupnému zarůstání a zabahňování. Tedy vůbec udržení jejich fyzické existence,“ uvedl viceprezident Ladislav Vacek.

Kormorán už není zvláště chráněný, rybáři přijdou o náhrady

(Dokončení ze strany 1)

Proto je třeba využít všech možností a vytrvale jednat s Ministerstvem zemědělství,“ říká Štercl. Kormorán velký byl mezi zvláště chráněnými druhy zařazen na přelomu 80. a 90. let, kdy se u nás vyskytoval jen při jarním a podzimním tahu a nehnízdil zde téměř žádný pár. Nyní jde asi o 300 hnízdících párů. To není mnoho, ale při jarním a podzimním tahu se v Česku pohybují tisíce párů a osm až deset tisíc jedinců zde

zimuje. A k obživě jim slouží ryby.

„To už je číslo, které má fatální vliv nejen na stav ryb a populace v našich řekách i rybnících, ale také na stromy, které jsou díky trusu ničeny a poškozovány. Klasickým příkladem je třeba Lednicko-valtický areál,“ uvedl Chalupa ve zprávě svého úřadu. To ale nic nemění na tom, že s vyřazením kormorá-

na ze seznamu nebudou už škody na rybách postupem podle zákona 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, hrazeny. Podle ministerstva by se škodám mělo předcházet odlovy a plašením kormoránů. O povolení k odlovům se ale bude muset žádat jako dosud. Má to ale být jednodušší, neboť povolení budou vydávat obce s rozšířenou působností.

lení budou vydávat obce s rozšířenou působností.

K věci se nedávno v Táboře vyjádřila i eurokomisařka Maria Damanaki, odpovědná za námořní záležitosti a rybolov. Podle ní problém spadá pod národní kompetence a není celoevropský, i když stejné mají v dalších zemích. „V Bruselu probíhá jednání, zpracuje se analýza dopadů kormoránů na hospodářství a z toho vyplynou závěry, jak a zda do problému budeme zasahovat,“ uvedla po setkání s českým ministrem zemědělství.

Rybářství Růžička. Fortel v srdci Vysočiny

Kdysi se mu říkalo Král Vysočiny. Od devětatvace ti vedl ve Žďáru nad Sázavou plných 20 let středisko Rybářství Velké Meziříčí, a časem se tak nejezdilo za Růžičkou, ale za králem.

Bohdalov

Dnes dvaasedmdesátiletý Jiří Růžička, majitel společnosti Rybářství Růžička z Bohdalova na Žďársku, to dává k dobru se svou bodrostí. „Hoši, to bylo mocenské postavení. Pod Žďárem bylo 350 rybníků, a kdo něco chtěl, jel tam a ne do Meziříčí. Tehdy jsem byl nejmladší šéf hospodářství v republice. A strávil jsem tam vlastně celý život. Dyt' já ničemu nerozumím, než těm rybám. Řeknu vám: zažil jsem socialismus a za moc nestál. Zažil jsem šlechtu, ale pod ní bych nechtěl dělat. Nerad poslouchám cizí rady. Tak jsem rád, že mi poslední léta do toho nikdo nemluví. To se mohu vymlouvat leda na sebe,“ říká, posazený za stolem své rybářské bašty.

Bašta stojí v Bohdalově pod rybníkem a silnicí, v místech, kde ještě před dvaceti lety bývala mokrá louka. Když v roce 1995 Jiří Rů-

Jiří Růžička

žička odešel od hraběte Kinského, s nímž žďárské rybářství v roce 1991 privatizoval (tehdy to byla první nestátní rybářská firma v zemi) a dělal u něho pár let ředitele, osamostatnil se. Z majetku dostal svůj vlastnický podíl a založil malé rodinné rybářství. A na té mokré louce postavil zázemí. Barák s lhní a sádkami. Všechno pěkně na jednom dvoře. Trvalo to bezmála sedm let. Nespěchal. Platil to z peněz z provozu, bez koruny úvěru. „Měl jsem štěstí, že zrovna při-

šlo sedm bohatých let. Teď je sedm let chudých. To bych nepostavil nic,“ komentuje to.

Patří mu zhruba 130 hektarů rybníků na Žďársku a Jihlavsku. Firma se zaměřuje na chov plemenných kaprů vlastních linií - žďárského šupináče a žďárského lysce. Vedle nich dělá ještě severského lysce a ropšinského kapra a také se specializuje na plůdek a násadu, remontní a generační ryby. A i když přírodní podmínky v nadmořské výšce 580 až 600 m. n. m. nejsou ideální, výsledky nejsou špatné.

„Naše ryby jsou úžasně odolné. Když třeba na jaře prodáme výtěř kapřího embrya do Blatné nebo Převo, říkám, že jde z pekla do ráje, z horšího do lepšího,“ povídá Jiří Růžička. Tržní ryby prodává rybářským firmám, obchoduje s rybářským svazem. O něm mluví jako o výběrném zákazníkovi. Koupí totiž jen to, na co má peníze.

„Tržní ryby celkem snadno prodám. Ale produkce plůdků a násad je riskantní. Když jí je přebytek, těžko se udává. A katastrofou jsou volavky a kormoráni. Nasadíme deset tisíc marénního ročka a nevylovíme skoro nic. Žijeme to, co

zelení chrání. Volavky tady mají 80 hnízd. Když se vyflhnou mláďata, je jich až 400. Přidají-li se kormoráni, je sloveno. A to tu je deset, dvanáct vyder. Počítám, že pětinu produkce tak ztrácíme. Úplná katastrofa. Ne nadarmo se říká, že jsem celkem rozdávací typ,“ směje se. A pak vzpomíná, jak tady chodil do školy kolem potoka, jak se naučil chytat ryby do rukou, jak šel do Třeboně do rybářského učiliště. A protože tátovi, stolaři, režim sebral živnost a později jako soukromý zemědělec nechtěl s pár hektary polí do družstva, na rybářskou školu ve Vodňanech se dostal až v sedmnácti. Chodil po praxích a sháněl doporučení... Po vojně byl pět let plánovačem na státním Rybářství Velké Meziříčí a pak už to znáte. Bylo mu 29, když se stal vedoucím hospodářského střediska ve Žďáru nad Sázavou.

A pak se dostane k lednu 1990, kdy státní Rybářství svolalo do Štěpánovic jednání, na němž se řešilo, zda udržet obor pohromadě. „To už jsem měl na ministerstvu žádost na osamostatnění žďárského střediska. Nepotřeboval jsem, aby mi někdo odkudkoliv radil, kdy mám pouštět rybník. A když jsem to na té schůzi už nemohl poslouchat, povídám, že mi v Praze leží žádost. V tu chvíli jsem byl černou ovčí. Ti, co šli na pivo, se chechtali, jaké su blbej. Za čtvrt roku jsme byli pryč - jeden státní podnik byl v Budějovicích se 3000 zaměstnanci a druhý ve Žďáru. Ten měl 25 lidí. A jako první jsme ho pak s hrabětem Kinským také privatizovali. Nikdo se mi doteď neomluvil, ale to už je stejně pryč,“ říká Jiří Růžička.

Dalšího rybáře ale nevidí. Má tři dcery. Jedna se ve firmě stará o finance a ekonomiku, ale žádnou do výroby nenutí. „Dcery jsou šikovné, ale do provozu to není. Nedovedu si představit, že by některá vstávala ve čtyři ráno, jako já celý život. Nemá nárok zjistit, jak se vypouští rybník... To může dělat jen zažraný rybář, jako já. Co bude po mně, o tom nepřemýšlím. Kdyby bylo po mém, jako celek bych to pronajal. Ale vždycky přitom říkám, že člověk se blbej narodí a blbej umře. Příroda, to je matka moudrosti. A nad tím se nedá vyzrát.“

Společenská místnost

Bašta se sádkami

V přizemí je líheň

Pavel Mužátko, sádecký

Vliv rybníků na kvalitu vody v odtoku...

Rybníky jsou důležité uměle vybudované biotopy nezastupitelné v české krajině, která je jejich hydrologickým režimem ovlivňována. Neplní přitom jen funkci produkční, ale jsou využívány k rekreaci nebo slouží jako útočiště pro celou řadu vodních a bažinných organismů. Na druhé straně je ale jejich vliv na kvalitu prostředí, především ve smyslu ovlivňování jakosti vody v recipientech, tj. našich povrchových vodách, tématem častých diskuzí a polemik.

Doc. RNDr. Zdeněk Adámek, CSc.,
Fakulta rybářství a ochrany vod JU

Ing. Lucie Všetáčková,
Přírodovědecká fakulta MU Brno

České Budějovice

Snahou výzkumných aktivit, soustředěných u nás do několika institucí podle jejich zaměření, je přinést argumenty pro zodpovězení těchto otázek. A nejen to, cílem je a bude přispět i k procesu sladění potřeb chovatelských a mimoprodukčních funkcí rybníků, včetně jejich vlivu na ekosystémy povrchových vod. Činnost laboratoří Fakulty rybářství a ochrany vod Jihočeské univerzity a jejich doktorandů je v tomto směru ve spolupráci s dalšími institucemi orientována nejen na získání vědeckých poznatků, ale i na praktické aspekty jejich využití a argumentace.

Mnohdy je celý problém vlivu rybníků na komunikující vodní prostředí chápán dosti zřetelně pouze v historickém aspektu. Rybníkářství má v České republice silnou tradici sahající až do 11. či 12. století. Od této doby však prošlo složitým vývojem, změnily se přírodní podmínky a také způsob rybářského hospodaření prošel mnoha změnami. Ty nejvýraznější nastaly s rozvojem nejen techniky, ale především vědy a poznání v minulém století. Mezi největší změny bezpochyby patří rozšíření druhového spektra chovaných ryb (amur, tolstolobik, síhové). Kromě zvýšení počtu chovaných druhů došlo i ke zvýšení hustoty rybí obsádky a k uplatňování intenzifikačních opatření jako je krmení, hnojení, vápnění atd. Tyto technologie pak spolu se zátěží rybníků v podobě nedostatečně čištěných anebo vůbec nečištěných odpadních vod a splachů živin ze zemědělských ploch vedly zejména v sedmdesátých a osmdesátých

letech minulého století ke zvýšení úživnosti rybníků a vlastně i všech povrchových vod.

I přes všechny uvedené změny v hospodaření a se zvyšujícími se požadavky na produkci rybníků se v posledních letech daří snižovat živinové zatížení těchto, pro střední Evropu tolik typických, ekosystémů. Lze očekávat, že aspekty kvality přírodního prostředí budou mít stále větší význam, a proto se aktuální výzkum FROV JU zaměřil mj. i na sledování a dokumentaci změn v kvalitě vody po průtoku rybníkem, a to jak z hlediska hydrobiologického (studium makrozoobentosu rybníčních stok), tak i mikrobiologického a hydrochemického. Je známo a logické, že kvalita vody se po průtoku rybníkem mění. Dosaďované výsledky však potvrzují, že jedním ze zásadních aspektů, který je třeba při hodnocení významu těchto změn objektivně vnímat, je kvalita vody na přítoku. Kvalita vody odtékající z rybníků se může změnit k horšímu na rybníčních napájených neznečištěnou povrchovou vodou, ať už z řek nebo jiných zdrojů, nejčastěji tekoucích vod. Je to pochopitelné, neboť změna prostředí z tekoucího na stojaté s sebou vždy nese zvýšení nároků na spotřebu kyslíku rozkladnými procesy v prostředí, které se nevy měňuje průtokem. Přispívá k tomu i zvýšená teplota, kumulace organické hmoty a živin, a v případě rybníkářství se nepochybně uplatňuje i přikrmování a další zásahy, podporující výživu rybníční biocenózy, tedy aplikaci různých intenzifikačních technologií.

Na druhé straně však platí i jiná biologická pravidla, a ta nám říkají, že ve stojaté vodě je proces mineralizace nadbytečné organické hmoty velmi intenzivní a vzniklé živiny jsou inkorporovány do živých organismů (planktonu a bentosu), čímž je kvalita vody odtékající z rybníků často významně

Obrázek 1: Silně organicky znečištěný přítok rybníka Nesyt

zlepšena. Ostatně tyto principy jsou podstatou čistírenských technologií, využívajících tzv. stabilizační (biologické) rybníky.

Pro studii hodnotící tyto aspekty jsme zvolili čtyři rybníky podniku Rybníkářství Pohořelice a.s. s různým stupněm intenzifikace ve dvou kategoriích - dva výtažníky (Šibeník a Kurdějovský rybník) a dva hlavní rybníky (Vrkoč a Nesyt), přičemž rybníky Nesyt a Kurdějovský jsou obhospodařovány extenzivně a rybníky Šibeník a Vrkoč jsou typické polointenzivním způsobem hospodaření s přikrmováním. Vzorování probíhalo od dubna do září roku 2009. Každý měsíc byly odebrány vzorky makrozoobentosu metodou „kick-sampling“ a v přítocích i odtocích byly instalovány umělé substráty, které byly společenstvy makrozoobentosu osídlovány. Odebrané vzorky

byly v laboratoři zpracovány a živočišné determinovány do nejnižších možných taxonomických jednotek. Determinované vzorky byly použity ke stanovení saprobního indexu a indexu diverzity. Zároveň byly odebrány vzorky vody a ty byly dále zpracovány v laboratořích VÚV se zaměřením na stanovení nejdůležitějších mikrobiologických a hydrochemických ukazatelů. Pouze pH, teplota vody, resp. koncentrace a nasycení vody kyslíkem byly logicky měřeny in situ, tedy na místě. Rybníky se lišily i kvalitou přítokové vody. Do rybníka Nesyt přitékala v době sledování Valtickým potokem (*Obr. 1*) surová, nečištěná odpadní voda (rekonstrukce ČOV Valtice) a Včelínkem voda zvýše položených rybníků, do rybníka Šibeník vyčištěná odpadní voda z ČOV Mikulov a do rybníka Kurdějovského voda po průtoku

Tabulka: Počet druhů (s) bezobratlých živočichů dna (makrozoobentosu), saprobní index (SI) a index diverzity (H') v přítoku a odtoku rybníku Šibeník a Vrkoč (průměrné hodnoty).

Rybník	Šibeník		Vrkoč	
	Přítok	Odtok	Přítok	Odtok
s	28	59	22	12
SI	2,89	2,38	2,32	2,82
H'	1,09	1,86	2,02	1,68

... rybáři za všechno nemohou

Obrázek 2: Neznečištěný přítok rybníka Vrkoč z řeky Jihlavy

výše položenou obcí. Naproti tomu rybník Vrkoč je dotován kvalitní neznečištěnou vodou z řeky Jihlavy (*Obr. 2*).

Výsledky z biologického sledování (*příklad v tabulce*) potvrdily, že pokud do rybníka přitékala komunální organicky znečištěná voda, pak na odtoku došlo ke zlepšení kvality vody v průměru o půl saprobního stupně, podobně tomu bylo i v hodnocení druhové diversity makrozoobentosu. Naopak po průtoku rybníkem Vrkoč

s kvalitním neznečištěným přítokem se kvalita vody dle biologického hodnocení zhoršila v průměru rovněž o půl saprobního stupně. Z výsledků mikrobiologického a hydrochemického monitoringu je mj. patrné, že rybníky mají velkou schopnost vyrovnat se i s velmi silným bakteriálním zatížením. Zatímco na přítoku dosahovaly hodnoty *E. coli*, enterokoků a fekálně koliformních bakterií v průměru desítek až desítek tisíc zárodků (kolonií tvořících jednotek, KTJ)

ve 1 mililitru, jejich počty na odtoku se pohybovaly už jen v jednotkách (*příklad rybníka Šibeník, graf 1*). U všech sledovaných rybníků byly v odtocích rovněž nižší koncentrace amoniakálního, dusičnanového i celkového dusíku (*graf 2*) a fosforečnanového i celkového fosforu (*graf 3*). Naopak zlepšilo se nasycení vody kyslíkem (*graf 4*), koncentrace chlorofylu-a a v některých případech i biologická a chemická spotřeba kyslíku.

V rámci sledování byl proveden i monitoring rybího společenstva žijícího v rybníčních stokách. Ve stokách, kde to hydrobiologické a abiotické (průtok) parametry vody dovolovaly, byl zjištěn početný výskyt plůdku hospodářských významných vysazovaných ryb (např. kapr a bolen v odtokovém kanále Vrkoče). Vyšší věkové kategorie naopak vykonávají protiproudové migrace a byly nacházeny v kanálech přítokových. Shodně s výsledky jiných autorů bylo potvrzeno, že rybníční stoky mohou být významným rezervoárem přežívání nepůvodních a invazních druhů ryb (střevlička a karas stříbřitý), jak tomu bylo např. na odtoku z Nesyty, kde se jejich početnost pohybovala ve stovkách jedinců při biomase až desítek kilogramů na úseku 100m (v přepočtu na plochu téměř 877 kg.ha⁻¹). Na příkladě vybraných rybníků bylo potvrzeno, že kvalita přítokové vody je velmi významným

prvkem, který zásadně působí na charakter změn kvality vody po průtoku rybníky. Průtok vody rybníky, na nichž byla kvalita přítokové vody zhoršená v důsledku organického znečištění, se projevil pozitivními změnami v saprobiologických ukazatelích, a to i přesto, že biomasa jejich obsádky byla často extrémně vysoká (např. 1068 kg.ha⁻¹ na Šibeníku). Je tedy zřejmé, že názory a soudy o vlivu průtoky vody rybníky a rybníkářského managementu je třeba interpretovat vždy s ohledem na kvalitu přítokové vody. Zdaleka ne vždy jsou rybníky prvkem, který kvalitu vody ve vodotečích - recipientech ovlivňuje negativně.

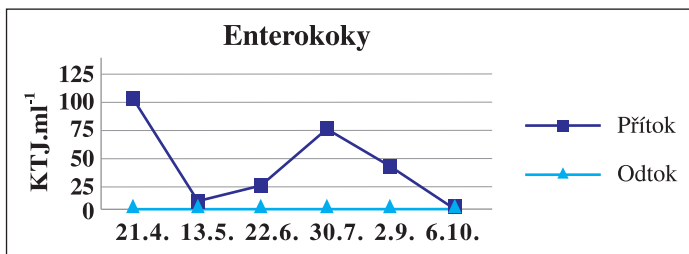
Studie vlivu průtoku vody rybníky na její kvalitu je součástí končícího doktorandského studia Ing. Lucie Všeňákové (PřF MU Brno) pod školitelstvím Doc.RNDr. Zdeňky Adámka, CSc. (FROV JU) a vznikla za spolupráce s VÚV (pobočka Brno - Ing. Miloš Rozkošný a Ing. Pavel Sedláček). Její výsledky byly publikovány ve dvou impaktovaných vědeckých periodikách, a to:

Všeňáková L., Adámek Z., 2012: The impact of carp pond management upon macrozoobenthos assemblages in recipient pond canals. Aquaculture International DOI 10.1007/s10499-012-9565-x

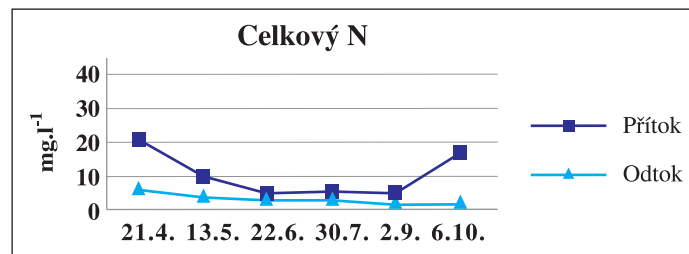
Všeňáková L., Adámek Z., Rozkošný M., Sedláček P., 2012: Effects of semi-intensive carp pond farming on discharged water quality. Acta Ichthyologica et Piscatoria, 42 (3): 223-231 DOI: 10.3750/AIP2011.42.3.06

Vybrané hodnoty některých ukazatelů na přítoku a odtoku rybníka Šibeník

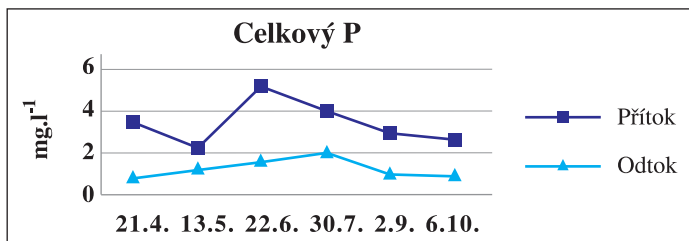
Graf 1

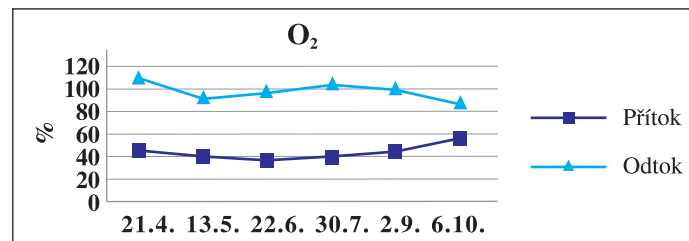
Graf 2

Graf 3

Graf 4

8 | ŠKOLSTVÍ

Oddělení Rybářství a hydrobiologie Mendelovy univerzity v Brně: malý tým - zajímavé výsledky

S končícím rokem nebilancují jen produkční rybáři, ale i oddělení Rybářství a hydrobiologie Mendelovy univerzity v Brně. Nikoli tedy produkci z vodních ploch a úspěšnost na trhu, ale výsledky ze své pedagogické a vědecké práce. Dovolte tedy alespoň několik zajímavostí a výstupů pro naši provozní praxi.

Doc. Dr. Ing. Jan Mareš,
garant oboru Rybářství
a hydrobiologie,
Mendelova univerzita

Brno

V průběhu vegetačního období roku 2012 proběhlo provozní ověření efektu využití krmného systému Carp-feed při produkci násady kapra. Ve spolupráci s jeho výrobcem, firmou Agrico Třeboň a Rybářstvím Třeboň, byl na čtyřech rybníckých farmy v Milevsku realizován odchov násady ve dvou úrovních hustoty obsádky a porovnání dvou technik příkrmování: ručně třikrát týdně a s automatickým systémem dvakrát denně. Při počáteční hustotě obsádky plůdku kapra na úrovni 6 tisíc ks/ha se použitím systému Carp-feed dosáhl přírůstek přes 2,7 t/ha při hodnotě krmného koeficientu zhruba 1,7. To odpovídá zvýšení produkce přibližně o 20 pro-

cent oproti ručnímu příkrmování. Více uvedeme na únorové konferenci RS ČR nebo v Rybníkářství. Po několika letech jsme se v provozních podmínkách opět vrátili k počátečnímu rozkrmení kapřího plůdku (od zahájení exogenní výživy) v kontrolovaných podmínkách před jeho vysazením do přírodních rybníckých podmínek. Tento počáteční rozkrm, realizovaný letos s podporou pilotního projektu OP Rybářství ve spolupráci se společností ESOX-Štič líheň Tábor, významně ovlivňuje přežití plůdku v prvních dvou týdnech po vysazení, kdy dochází k největším ztrátám. Devítidenní rozkrmení se ověřovalo na novém recirkulačním systému v objektu tábořské firmy. Plůdek bude loven na jaře, kdy přijde čas hodnotit. Vegetační období ukončil plůdek v dobré kondici. Přejme mu lehké přezimování s minimem predátorů.

Firmy využívající nebo zvažující

Kontrola kapřího plůdku

recirkulační systém dánské typu, tedy na principu nízkotlakých difúzerů, by mohla zajímat informace o probíhajících projektech NAZV. Po informacích v odborných časopisech a na seminářích Rybářství Třeboň vyšly první dvě metodiky. Druhý projekt řešený ve spolupráci s FROV JU v Českých Budějovicích a VFU Brno na farmách u Kamenice nad Lipou (BioFish) a Pstruhařství Mlýny, je zaměřen zejména na veterinární aspekty intenzivního chovu

lososovitých ryb v těchto systémech a začal letos.

Na našem oddělení se toho samozřejmě děje víc. V poměrně malém kolektivu jen rozsah spolupráce s Rybníkářstvím Pohořelice by zabral značný prostor. Nemluvě o dalších. Na začátku roku 2013 nás čeká významný předěl v historii našeho oboru - přestěhování do nového pavilonu s významným rozšířením experimentálních prostor. A v roce 2014 pak 65 let trvání výuky rybářské specializace v Brně.

Dříve šatna a čítárna, dnes odborná učebna za milion

Studenti vodňanské Střední rybářské školy dostali v závěru října k dispozici specializovanou učebnu zaměřenou na vodní stavby. Vznikla v prostorách nevyužitého suterénu a i s vybavením vyšla na 1,25 milionu korun. Zhruba polovinu z této částky škola hradila z dotace Evropského sociálního fondu.

Vodňany

Právě díky dotaci bylo možné koupit přístroje, na které by jinak škola neměla peníze. Jde například o lis na zkoušky tvrdosti materiálů, teodolit pro výuku geodézie nebo hydrometrickou vrtuli k měření průtoků vody. K vybavení patří také interaktivní tabule, notebooky nebo přístroje pro

výrobu a kontrolu kvality betonu. Nová odborná třída slouží pro praktická cvičení patnácti členných skupin studentů, kteří se věnují oboru Vodní stavby v rybářství, tedy, vedle chovu ryb, druhému maturitnímu oboru. Ten

se zde učí druhým rokem a zahrnuje třeba i výuku stavění okrasných nádrží a rybích líhní či přechodů.

„Dříve tu byla čítárna. A když se sejdou absolventi, vzpomínají, že tu pamatují i šatnu,“ říkal ředitel

školy Ing. Karel Dubský, při otevírání této ojedinělé učebny, zřejmě jediné v Česku. Ten věří, že nová investice pomůže rovněž zvýšit motivaci žáků základních škol ke vzdělávání v technických a přírodovědných oborech.

Nová učebna

Mezi hosty byl i M. Kratochvíl, ředitel RS ČR (vpravo)